

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön augusztus 24^{kén} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

S z é p L ó r a.

(V é g e.)

Gőzt szülő mécsnek fakó világa szürkíté az esti homályt, mely miatt az asztal mellett ülő férjfiúnak ábrázatja alig vala kivehető. Veres pongyola-sipka fedé hősünk fejét, mely alól fekete haja gazdag fürtökben omlék alá vállaira; lekonyuló bajusza 's állát övedző sűrű barkója kuruczos tekintet adának a' különben élet-tavaszában álló férjfiúnak. Horpadt homlokán 'a' gondnak terhes felhői tornyosultak, melyek alól villámként cikázó szemei egy puskára szögezők, melynek serpenyőjét éppen most porozá-fel. — Vad elszántság uralkodik ezen alakban, mely az őt szemlélők agyában leggyanúsabb képeket teremthete.

„Szegény fegyver! — suttogá halavány ajkai közt — nem tudod, ezen éjjel mi célra használtatol; nemde, még eddig nem oltál emberi életet? — csak szárnyasokon töltéd kedvedet? — úgy van! ám itt az idő, hogy érző kebelben is tegyen ön-magod látogatást. — Huh! szinte borzadok, ha eszembe jut véres szándékom. — De miért e' rémitő képek? — férjfiúhoz erő illik; csak pulyák reszketnek. Üdvöm rablójának el kell esni! — 's ezzel vége! — Most a' padkáról, melyhez eddig mintegy szögezve volt, felkelvén, setét-szinű köpönyeget vete nyakába; fegyverét alája rejté, 's a' fuldokló mécszet eloltván, a' szobából kiosont.

Találják-el kegyetek! ki lehetett ezen vad férjfiú? — A' szerencsétlen Glanvill Károly.

E' látvány után, mintegy fél-óra mulva a' Duna partján puska-durránás hallatszott. — A' többit tudják már a' tisztelt olvasók történetünk elejéből. — A' merény okozója akkorában ki nem tudatott, — hanem későbbben kisült, hogy Glanvill vala, ki a' füz-bokrok alól Szerényire célza: de ő már akkor talán a' remény-vesztett szerelmek hónapban, a' holdban, járt.

IV.

A' leány

Néma most, és halavány;
Rózsa, olly fehér, mint arca,
Nem virágzik rózsá-fán,
A'ka még egy hangot ösmer,
És az a' hang nyögdelés.

CSABA.

Néhány nap mulva ezen eset után, a' Csalavári-házban mindent legnagyobb zavarban találunk. — A' bolt be van zárva; az öreg urat nem lehet látni templomban; a' cselédek szomorúan futkároznak; egy szolgáló a' gyógyszer-tárba szalad, másik az ázott szemmel érkező Szerényihez így szól: „csak hamar tens ur! csak hamar, Lóra kis-asszony a' halállal viv!”

E' földön minden mulandó; a' teljes rózsá-szál szintén ugy elhervad, mint az egyszerű pipacs. És ezen hervadást nem egyedül az idő súlya osztja; egy percznek munkája is lehet. Lóra bájait csak kevés-sel előbb csudáltuk, — 's most fájdalommal kell szemlélnünk, mint enyésznek. — De talán kérdeni fogják kegyetek! mi baj érhető? — Elmondom tehát.

Azon éjjel, midőn az uszó-csónakban levő dalnokot szemléltük, láttunk egyszersmind az éber ablakból egy fehér köntösbe burkolt alakot kikönyökölni, ki a' dalnok énekét feszült figyelemmel hallgatá. 'S midőn ez a' puska-durránásra vízbe esett, segítségért kiáltozva eltűnt. Ezen alak Lóra volt, kit a' cselédek, szobájában, ájulttan találtak-meg. Az ijedség gyenge testalkotására vészes befolyású lön; mert az ájulást ideg-láz követé, mely a' legszebb életet vég-veszélylyel fenyegette. — Azonban hetek multával az, mitől a' szülők és Szerényi leginkább féltek, enyészni látszott, 's Lóra egy ügyes orvosnak ápolása mellett az ágyat elhagyá. — De előbbi kellemei egészen elhervadtak: 's ki betegsége előtt látta őt, most reá nem ismerhetett volna. Arczának gyenge pirosságát halálos halványság váltá-fel; lilium-keblén halotti sárgaság tanyázott; egész alakján bágyadság-szülte kedvetlenség mutatkozék. Ezüst csengésű hangja, mely előbb annyi szívet süllyeszté az érzennek feneketlen tengerébe, most egy halk-nyögésbe olvadt egybe. Itt tehát ismét bebizonyodott, hogy a' testi kellem csak mulandó jó, melynek elenyészete, végképp' kiolt-hatta volna az alig tengődő életet, ha azt mivel sziv nem melegíti. — Mélyen sebzé ez a' szülők és Szerényi keblét; minden módot megkisértettek tehát annak elüzésére; de mindig czélt tévesztve. — Most az orvos a' végsőt tanácslá, t. i. hazánk valamelly kies vidékére tendő utazást, hol a' levegő, társas élet, 's gyógy-szerek használása

nagyobb befolyással munkálhatnak a' leánynak megbomlott egységére; és ezen táj, Balaton - Füred vala. — Elindulának tehát Csaváriné és Lóra, kikhez Szerényi Gyula uti társul csatlá magát.

V.

Kél a' veszély, 's huny a' remény,
Már-már hal a' szép lány;
És uj szél zúg, és uj hab gyűl
'S a' csónak végképp elmerül.
Lát a' legény, 's nem nyög, nem sir,
Nem érez nem gondol,
Felnýlik kinja, mint egy sir,
'S nem tudja merre 's hol?
'S gyors, mint villám felhőjiből
A' hab közé félhalva dől.

KÖLCSEY.

Gyönyörű augusztusi délest vala. Titan egész diszében ragyogott azur trónján, mellynek éjszak-keleti részén egy korom-fekete felhőcske látszott, ellentétben Balatonnak a' nap tűz-sugaraitól vörösre festett árjaival. Agg Tihanyban mulatság vala adatandó, 's a' füredi vendég-nép részint a' tó partján állott, részint csónakokra ülve hajtattott a' magyar Chersonesus felé, veszélyről nem is álmodva; noha a' tapasztaltabb halászoknak a' fekete felleg nem tetszék. A' csónakok nagyobb része már célznak indult; csak egy pár halász-ladik várakozott még vendégeire. Az egyiknek kormányosa, egy sugár természetű nap-barnította férjfiú csónakának orrán ülve 's éjszakketel felé tekintgetve így tanakodott magával: „ama fekete felleg szelet hoz, melly a' legremítőbb hullámozást szokta okozni. — Ők reám nem ismertek, — a' boszú iszonyúan forr keblemben. Pluto nem szolgáltatott jobb alkalmat reményem letipróinak megusztatására; pedig annak meg kell lenni, bár életembe kerülne is. Ha ha ha!” — Most egy férjfiú két nő-személylyel érkezett, 's a' kormányos monologját félbeszakasztá. A' nő-személyek egyike mintegy 50 éves asszonyosság volt, másika pedig 19 esztendőös leány lehetett, kinek halvány arcvonalai huzamós kór által elhervasztott egykori szépségét hirdeték. — Vendégeink csónakba léptek; a' kormányos mélyen fejébe nyomá szalma-kalapját, 's lapátjával egyet kanyarítván a' könnyű ladikot mozgásba hozá. Már jó tova haladtak cél felé, midőn az óriási tó tajtékzani kezdett. Ijedtség 's hideg borzadás futá-el vendégeinket; mert ez a' bekövetkező iszonyú vésznek előjele vala. — „Ne féljenek nagyságos asszonyaim! — így szólt a' kormányos — én mióta e' magyar tengeren uszkálok, már többször voltam illy körülményben, de fogamat még is mindig szerencsésen hoztam haza!” — Most a' férjfiúnak szeméile mosolyogván tovább folytatá munkáját.

a

A' tó felett mind inkább tornyosultak a' fekete felhők, melyeknek holló-szárnyait a' napnak tűz-sugarai vér-szinnel prémezték, mintegy előjeleül a' következő veszélynek. A' Balaton most lázas-mozgásba jött, és a' könnyű csónak ide 's tova hanyatott a' kelő haboktól. Ki irhatná-le vendégeink állapotját, midőn a' végveszély torka előtt látták magukat? Halál-sárgaság lepé-el arczaikat; egyedül Lóra mosolygott Gyulája karjain (mert vendégeink a' Csalaváriak voltak) jól tudva, hogy élet-fonala különben sem messzire terjed; halni pedig olyannak karjai közt, kit szívből szeretünk, elegendő vigasztalása a' csüggedni kezdő léleknek. Néma csend uralkodék a' csónakban, csak a' kormányosnak e' szavai voltak hallhatók az elem vad küzdései közt: „itt a' boszú órája! — Én Glanvill vagyok!” — Dermedve tekintett Szerényi a' kormányosra; mert kebléből minden érzelem kihalt: de ez egyik kelő hab-torlat felé fordítá a' ladikot, mely a' tó örvényébe merült. — Más napon a' holt testek Sió-foknál találtattak.

ORSZÁG - 'S NÉPISMERTETÉS.

Pöstyéni fürdő.

(Vége.)

A' vendég vagy az urasági lakban, vagy a' nagy fogadóban talál szállást, vagy a' közel fekvő paraszt házakban, mint a' körülmények vagy sors engedik. Főbb rendű családnak alkalmas lak az urasági ház, melynek jól butorozott 6 szobájában 8—10 ágya, jól rendezett konyhája, élesztára, pinczéje, jégverme, kocsi színe 's 4 lóra istállója is van, és e' kényelmes laknak ára hónaponként 200 pengő forint. Fogadóban az ebédlőn, tánczteremen és kávéházon kívül még mintegy 19 vagy 20 szoba van vendégek számára. A' fogadóban néhány használható fürdő-kád is található, melyekben a' kellemetlen idő változóságának ki nem téve, kényelmesen fürdhetik a' vendég, onnét egyesenesen ágyába menendő. Ki fogadóban helyet nem kap, paraszt házakhoz szorul, melyek az 1812-ki tűz óta kiszabott terv szerint építvék. Illy paraszt házban közönségesen 2—3 szoba 's konyha béreltetetik-ki, de minthogy egy pár széknél, egy asztalnál, pad, és szalmával ellátott ágynál egyéb nincs benne, magának kell a' vendégnek ágyneműt is magával vinni. A' vendégnek kényelmére nemcsak számozva vannak a' házak, de mindegyiknek tulajdon czímere is van. Ha még így sem lenne elegendő hely, Nagy-Pöstyénben kell szállást fogadni, honnét a' nem messze fekvő Kis-Pöstyénbe csinos sétány vezet.

Pöstyénben kevés társasági gyönyört éldele a' vendég, ha a' sok nemzet 's külön rendbeli emberek tarka vegyülete már magában is némi egyes elemény nem volna. Nyári hónapokban szini mutatvá-

nyok szereznek némi multságot; más részről pedig a' minden vasárnapon adatott tánczvigalmak (fényt, vidorságot 's élénkséget nyerve a' szomszédságokban lakozó földes uraságoktól 's nejeitől és a' környéken tanyázó tiszti kartól) gyönyörködtetik a' vendégeket. A' zárt falak közötti multságok hiányát bőven kipótolják a' bájoló táj 's örökké fiatal természet által nyújtott élmények.

Szép sétahely a' közel fekvő 's Erdődy gróf fényes kastélyával diszelgő Nagy Pöstyén is. Nem messze van ettől a' fáczános kert, több ezernyi fáczánnal.

Balra a' folyamon túl Bankába, a' pöstyéni fürdők tulajdonképpii bölcsőjébe, juthatni, mellynek környékén a' kellemes hajlású dombok 's illatos völgyek szívet szemet édes érzéssel töltnek-el.

A' folyam-mart hosszában egy virányos réten keresztül kigyózó ut vezet Moravanba 's Motesiczky gróf kertjébe és kastélyába, melly uton nem nagy távolságra egy magas hegyen a' temetvényi vár romjai láthatók, melly hajdani birtokosai a' Thurzók 's Bercsényiek által híres lőn.

Kissé távolabb, de évrázi tekintetben annál érdekesb a' 'csejtei várhoz vezető ut, melly egykori vérszopó asszonyának Báthory Erzsébet-nek emlékével, ki csupa előítéletből sok száz leányt keresett kinokkal végeztetett-ki, a' miveltebb utókor keblében gyászos érzést gerjeszt.

Több más mulató hely is van, hova a' vendégek kirándulni szoktak; mellyeknek körülményes előhozását azonban e' lapok szűk köre nem engedi.

Az emberiség javára czélzó e' szép intézet különféle sorson esett keresztül. — 1599-ben Törökök rohantak a' fürdőre, éppen midőn sok beteg gyülekezett ide; ezeknek nagy számát lekaszabolván, a' többi rabságra hurczolák, honnan csak tetemes váltságbérén szabadulhattak-ki. — 1813-ban ismét fürdés idejekor a' felháborodott Vágnak hajjai önték-el a' forrásokat 's falut, és az összeroskadó házak fedelein sikertelen menedéket kereső emberek nagy sokaságát halál áldozatjaivá tették. Csak rendkívüli fáradozással lehetett a' beomlott kutat és összeroncsolt fürdőket helyre állítani, 's a' következő nyárig annyira hozni, hogy ama számtalan honvédők, kiken az éppen elvégzett háború dicséretes sebeket ejtett, és más egyéb gyógyulást keresők az itteni gyógyforrásokat használhatták.

Még az ide tartozó mezővárosban levő egy régiségi nevezetesség is említést érdemel. Ez ama templomnak omladéka, mellyet Templáriusokénak hirdetnek az ősi szóhagyományok, canonikai vizsgálatok előadásai, és némelly kőképek, mellyek különféle eretneki titkokra (gnostica mysteria) mutatnak. Ez valaha, szomszéd kolostorával együtt, a' Benedictinusoké volt, kiket a' Hussziták üztek-ki innen.

Jutalmazza a' pöstyéni fürdőn történt sok jónak és szépnek igazságos elismerete 's méltánylása a' nagy lelkű birtokost 's fáradhatlan hitesét, kiben ezen gyógyhely jótékony alkotó őrszellemet talált.

INNEPLÉS.

Művészek innepe Romában.

Régi idők óta különös inepiséggel szokták Romában a' művészek évenként a' husvét-keddet megülni. Az örökös rosz időjárat miatt az idén aprilis 6-kára halasztatott ezen mulatságos szertartás. A' mennyire híres ezen innep Romában 's vidéken, oly kevéssé ismeretes nálunk, 's ez okból nem tartottuk érdektelennek rövid leírását becses olvasóinkkal közleni.

Mintegy reggeli hat óra tájban két száz művész gyülekezett össze S. Giovanni nevű kapunál. Itt lovak és szamarak állottak készen számukra, melyeken sebes haladással Terre delli Schiavi nevű, hihetőleg valamely nagy-szerű, siremlék romjai felé iparkodtak. Nagy kiterjedésű lapályra jutánk itt, hol az egész társaság megérkezése után az innepélyes menet azonnal elrendeltetett. Két vezető (egyik lovon, másik szamaron nyargalók számára) tarka 's nevetséges öltözetet vön magára, az egész sereg pedig nyolcz csoportra osztatott-fel, melyeknek ismét külön vezetői, 's egy karrikatúrákkal teljes lobogója valának. Ezeken lehete látni Apollo, Bachus, Meduza, ittas Gráciák, egy hordó 's egy Szatyrnak képeit; továbbá egy hordót, melyért ittasok czivakodtak egymás között; egy háló fejkötőt, mely alatt a' szemé-lyesített műérzék szunyadozott. A' művészeknek legnagyobb száma különös öltözetet vön magára, mely mennél tarkább volt, annál célirányosabbnak tartatott. Mig az öltözködés 's elrendelés tartott, az alatt Romából 's vidékéről számos néző érkezik-meg kocsikon 's paripákon. Minden csoport vezető lovaglónak bizonyos színű szalagot adván által, helyére állott, várván az indulás jelét, mely dob-, gyermektrombita-, és sip-szóból állott. Erre az egész menet mozgásba jött, 's régi szokás szerint a' siremléket háromszor körüljárta.

A' körüllovaglás ideje alatt 16, selyem takaróval felezífrázott szamarérkezik, melyeknek hajtóji, Szatyroknak öltözve igen nevetséges csoportot képezének. Ezek a' szükséges eleményt hordozák, 's azért megérkezésök általános örömkialtást gerjesztvén, mindenkit a' reggelizésre emlékeztetett. Ezen sokaktul ohajtva várt része az egész mulatságnak a' pázsiton hajtattott végre, 's az alatt a' szamarak rettentő ének-hangversenyt tartának. Ezen állatok ordítása rémítő volt, 's e' tekintetből a' nálunk hallhatóval nem lehet egybe-hasonlítani.

Nem sokára a' dobok, trombiták és sipok ujra jelt adtak az indulásra; 's kiki lova vagy samara felé sietett. A' tréfás menet most a' Campagnán keresztül folytatá útját, felette a' pacsirták vidám gyermekek-ként ujongattak, 's kétszáz szolga és a' már említett 16 szamar és ál-Szatyr, számtalan nézővel együtt nagyobbiták annak kiterjedését.

Két órányi lovaglás után elértük vágyunk ezéjlat — Cervarát. — Így neveztetnek azon hatalmas kőbányák, melyekből a' colosseum építtetésére szükséges párkánykő hozattatott. Mintegy olasz mértföldnyi kiterjedésű körben, mesterséges barlangok találatnak itt, melyek száz meg száz embernek felvételére alkalmasak, 's mindnyájan repkenynyel vannak benöve. Ezen bar-

langsor mérséklett nagyságú zöld tért környékez; ebben gyűltek össze a' menet tagjai, kik különféle tarkás csoportokban letelepedvén különös tekintetű gyűlekezetet képezének. Minden csoport a' maga zászlója körül foglalt helyet, hol egyszersmind az egybehordott kövekből asztalokat 's üléseket készítettek, melyek nem abroszokkal és vánkosokkal, hanem fűvel és falevelekkel fődöz-tettek-be. Mások tüzet rakván, fölébe nagy üstöket függesztettek, melyekben nem sokára az Olaszoknál kegyben levő maccaroni főzöttetett. Mások ismét hordókat állítanak-fel, vagy pedig a' szakácsoknak nyújtának segéd kez-et. Ily módon minden csoport a' maga ebédjét készíté, egyes művészek pedig az egész gyűlekezet lerajzolásával foglalatoskodtak, mások ismét a' nap és év számát vészték a' sziklák oldalrészébe.

(*Í'ége következik.*)

KÜLÖNFÉLE.

Spanyol hiúság. — Hogy a' hiúság 's büszkeség sirjába is kíséri a' Spanyol, következő eset bizonyítja. Egy Spanyol, ki Romában bizonyos párviadal következtében mult-ki, halála előtt egyik barátját, ki vég perczéig vele volt, esdve kéré, hogy őt, mint van, ruhájit le nem vonva, temettes-se-el. Barátja, igaz, megígéré ezt, de kandiságának ellent nem állhatván, miathogy valami különöst gondolt felfedezhetni, elszenderült honfiját megvizsgálá, 's kivilágosodott, hogy a' boldogultnak ünge nem volt.

Egy napra vágó halálozás. Azt jegyzék-meg, hogy, 4-dik Vilmost kivéve, 3-dik Vilmostól kezdve minden angol fejedelem szombati napon halt-meg: — III-ik Vilmos, 1702. majus 8-kán szombaton; Anna királyné, 1704. augustus 1-ső napján szombaton; I-ső György, 1727. jun.10-én szombaton; II-ik György 1760. oct. 25-én szombaton; III-ik György, 1820. junius 30-kán szombaton; IV-dik György 1830. junius 26-kán szombaton.

Nő-celadás. Angol honban egy whitehani lakos nem régiben ismét el-adá nejét, és pedig csak 12 garasért. A' nőn nem sok kapni való volt, és tán csak azért adá-el férje leginkább, hogy feslett életével gyermekeinek rossz példát ne adjon. Egy mellettek elmenő — alkutanúnak felszóllittaték, kit az el-adó, vásár végével, meg is vendégtelt.

Vadászkéj. A' nem rég boldogult X-dik Károly király is szenvedélyes vadász volt, mint elődei. Következő jegyzék szolgáljon bizonyosággul. A király fővadászmestere Girardin Sándor gróf, kinek e' közlést köszönhetjük, kezeskedik valóságáról.

Királyi vadászatok alkalmával 1827—1828-ban elesett:

A' király keze által: 2 patkány, 2 macska, 2 róka, 47 vaddisznó, 163 őz, 38 däm-vad, 43 däm-vad-ünő, 3303 tengeri nyul, 410 nyul, 3 bagoly, 1 bőregér, 1 ökörszem, 1 karvaly, 1 jávor szarvas, 2 holló, 65 szajkó, 3 pacsirta, 14 czinke, 3 gili, 1 póling (le pluvier), 1 vadgalamb, 14 hurosrigó, 60 fűrj, 1 tengeri szalonka, 5 erdei szalonka, 1807 szürke és 1280 rőt fogoly, 2792 fázczán.

A' korona-örökös keze által: 2 macska, 40 vaddisznó, 169 őz, 42 däm-vad, 16 szarvastehén, 3497 tengeri nyul, 405 nyul; 1 kanakucz-bagoly, 2 karvaly, 1 ökörszem, 1 fülesbagoly, 1 holló, 3 szajkó, 1 szarka, 1 fülmile 1 pacsirta, 3 czinke, 3 hurosrigó, 1 vadgalamb, 1 gili, 2 póling (Brachvogel), 27 fűrj, 2 tengeri és 11 erdei szalonka, 1280 szürke és 4 rőt fogoly, 39 fázczán.

Don Miguel keze által: 4 őz, 16 tengeri nyul, 6 nyul, 1 czinke, 11 szürke és 4 rőt fogoly, 39 fáczán.

A' királyi kíséret tisztjei által: 1 róka, 29 vaddisznó, 124 őz, 10 däm-vad, 15 szarvastehén, 2287 tengeri nyul, 519 nyul, 1 karvaly, 20 szajkó, 12 pacsirta, 2 czinke, 4 gili, 12 huros rigó, 1 fűrj, 6 erdei szalonka, 907 szürke és 406 rőt fogoly, 2054 fáczán.

A' király összesen 9219 darabot lött; a' korona-örökös 8727 darabot; Don Miguel 89 darabot; 's a' tisztek 6472 darabot. Az egész összeség 24.499.

EMLEKMONDÁS.

Béketűrés.

Jó és bal sorsodban hogy mértékletes légy,
És hogy bizhass másban, te elbizott ne légy.
Jó sorsodban rettegj az ellenkezőtől;
Ha szenvedsz, várj bizva jót a' jövődötől.

KIS JÁNOS.

Sikeretlenség. — Egy olly tettnek sikeretlensége, melly nagy lelki erőbe került, igen visszajesztő, 's mintegy megczáfolását tekintí első nézetre az elme azon czél helyességének, melly vezérli tettünket.

B. JÓSIKA MIKLÓS után S. Karolina.

Elégedetlen. — Ifjúságban remény a' jövődöt, öregségben emlékezet a' multat szépíti. Az első mindent jobbá akar tenni; az utóbbi már éldelte a' legjobbat: de soha, sem ifjú sem öreg megelégedve nincs a' jelennel.

Z. LEOPOLDINA.

Gondolatok Mindszentről. A' dicsvágy annyira természete az embernek, hogy a' különben érényes halandó csak ez által buzdul nagy tettekre.

Nem a' hosszú, hanem jól lefolyt életpálya adhatja csak meg, mi után mindnyájan törekszünk, a' boldogságot.

MALLÁR.

Csererejtvény.

1. 2. 3. Egészemnek tárgya ez
Érttem messze tévedez.
5. 6. 4. 1. 2. Honunk egyik nagy folyója,
Mellynek káros gyakor árja.
1. 2. 5. Érzek közt van fő helyem
1. 2. 3. 4. 5. 6. Erdőt kedvel egészem.

Előbbi rejtvény: Dó zsa, J ó zsa, K ó zsa, r ó zsa.

Szerkezi Róth krepf Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi uri, utsza 612.